

## 106491 - هر کس در هر سرزمینی که زندگی می‌کند لازم است که همراه با مردم همان سرزمین رمضان را آغاز و به پایان برساند

### سوال

ما اهل عربستانیم و در سفارت این کشور در یکی از کشورهای مسلمان آسیایی (پاکستان) زندگی می‌کنیم. آیا همراه با عربستان رمضان را شروع و به پایان برسانیم یا همراه با پاکستان؟

### پاسخ مفصل

الحمدلله.

«آنچه از ادله شرعی فهمیده می‌شود این است که هر کس در سرزمینی زندگی می‌کند لازم است که همراه با اهل همان سرزمین روزه بگیرد؛ زیرا پیامبر - صلی الله علیه وسلم - می‌فرماید: **روزه آن روزی است که روزه می‌گیرید و فطر آن روزی است که فطر می‌کنید و قربان آن روزی است که قربانی می‌کنید** و از آنجایی که شریعت امر به اتحاد و دوری از تفرقه و اختلاف کرده است و از آنجایی که طلوع‌گاه‌های ماه به اتفاق اهل معرفت متفاوت است چنان‌که شیخ الاسلام ابن تیمیه - رحمه الله - بیان کرده است، بر این اساس کارمندانی که در سفارت عربستان در پاکستان همراه با پاکستانی‌ها روزه می‌گیرند کارشان به صواب نزدیک‌تر از کسانی است که همراه با عربستان سعودی روزه می‌گیرند؛ چرا که دو کشور از نظر مسافت از هم دورند و افق‌شان با یکدیگر متفاوت است و شکی در این نیست که روزه گرفتن همه مسلمانان همراه با یکدیگر بر اساس دیدن هلال یا کامل شدن تعداد روزهای شعبان (سی روز) در هر سرزمینی که هستند موافق با ظاهر ادله شرعی است اما اگر این امکان نداشت بهتر آن است که ذکر کردیم».

شیخ عبدالعزيز بن باز رحمه الله (مجموع فتاوی و مقالات متنوعه: ۹۸ / ۱۵ - ۹۹).

همچنین از شیخ بن باز - رحمه الله - پرسیده شد: رؤیت هلال رمضان و شوال در پاکستان ممکن است دو روز عقب‌تر از عربستان باشد، بنابراین آیا با عربستان روزه بگیرند یا با پاکستان؟

ایشان پاسخ دادند:

«بر اساس آنچه از حکم شرع مطهر به نظر ما می‌آید برای شما واجب است که همراه با مسلمانانی که نزد شما هستند روزه بگیرید؛ به دو دلیل:

نخست: سخن پیامبر - صلی الله علیه وسلم - که می‌فرماید: **روزه روزی است که روزه می‌گیرید و افطار روزی است که فطر**

**می‌کنید و قربان روزی است که قربانی می‌کنید** به روایت ابوداود و دیگران با سند حسن. بنابراین شما و برادرانتان در مدت زمانی که در پاکستان هستید باید روزه‌شان همراه با آنان باشد و فطرتان نیز همراه با آنان؛ زیرا شما داخل در این خطاب قرار دارید و همچنین رؤیت بر حسب اختلاف افق متفاوت است و گروهی از اهل علم از جمله ابن عباس - رضی الله عنهما - بر این نظرند که اهل هر سرزمین رؤیت خود را دارند.

امر دوم: در صورتی که در مورد روزه و فطر با مسلمانانی که آن‌جا هستند اختلاف کنید این باعث تشویش اذهان و برانگیختن شک و پرسش و ایراد و نزاع و دشمنی می‌شود، حال آن‌که شریعت کامل اسلام تشویق بر وحدت و همدلی و همکاری در راه نیکی و تقوا و ترک نزاع و اختلاف کرده است و از همین روی پروردگار متعال می‌فرماید:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا [آل عمران: ۱۰۳]

(و همگی به ریسمان الله چنگ بزنید و پراکنده نشوید).

و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - هنگامی که معاذ و ابوموسی - رضی الله عنهما - را به یمن فرستاد خطاب به آنان فرمود: **بشارت دهید و متنفر نسازید و همکاری کنید و اختلاف نوزید.**

(مجموع فتاوی و مقالات متنوعه: ۱۵/۱۰۳، ۱۰۴).